ความรู้ที่ได้รับจากโครงการอบรมการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรเพื่อส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
กิจกรรม: โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร MOPH TO HEALTH
ต่อต้านการทุจริตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ระหว่างวันที่ 2 - 4 ธันวาคม 2562
ณ ภูสักธาร รีสอร์ท, วัดดงละคร, ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์ : เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สร้างความโปร่งใส เสริมสร้างความสามัคคี การทำงานอย่างมีความสุข เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร MOPH to HEALTH และคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การประกาศนโยบายขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมความโปร่งใส และป้องกันการทุจริต เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร MOPH to HEALTH ประจำปีงบประมาณ 2563

มาตรการป้องกันและปราบปราม การทุจริต กระทรวงสาธารณสุข 3 ป. 1 ค. (ปลุกจิตสำนึก ป้องกัน ปราบปราม และสร้างเครือข่าย) มุ่งเน้นการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ กำหนดให้มีการบริหารงานที่โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูปกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย ปลุกจิตสำนึก สร้างจิตสำนึก ปรับฐานความคิดด้านการต่อต้านการ ทุจริตที่ตัวบุคคลสร้างพลังคุณธรรม ขับเคลื่อน สังคม ป้องกัน สร้างระบบคุณธรรมและยกระดับ ความโปร่งใสในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และเข้มแข็ง ปราบปราม ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่ เอื้อต่อการทุจริตและปิดช่องโหว่ กำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สร้างกลไกภาคประชาชน (อสม.) ภาคประชาสังคมในการเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแส และสร้างความเข้มแข็งของ กลไกการตรวจสอบ

นโยบายการขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมความโปร่งใส และป้องกันการทุจริต เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร MOPH to HEALTH

นโยบายกำกับดูแลองค์กรที่ดี ดังนี้

1. นโยบายด้านรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม มุ่งมั่นแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างวัฒนธรรมสุขภาพ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายคนไทยสุขภาพดี
2. นโยบายด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งมั่น พัฒนา กระบวนการการมีส่วนร่วม เพื่อตอบสนองผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้เข้าถึง บริการได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็ว และครอบคลุมอย่างเสมอภาค
3. นโยบายด้านองค์การ สร้างองค์การให้มีระบบการบริหารจัดการอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพประสิทธิผล
4. ให้ความสำคัญการจัดวางระบบควบคุมภายในกับการบริหารความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล อย่างจริงจัง ผลักดันให้หน่วยงานจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ
5. นโยบายด้านผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างมีคุณธรรมด้วยความเสมอภาค ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนอย่างเคร่งครัดมีจิตอาสา ทำงานเป็นทีม มีความมุ่งมั่นมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต และเป็นมืออาชีพเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์สถานการณ์ การขับเคลื่อนองค์กรสร้างสุข ภายใต้มิติ Happy body, Data Management & Knowledge Management ใช้รูปแบบการอภิปรายแบบ Word Cafe มี 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เรื่อง กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วม/ ไปประชุม, อบรม, ดูงาน ณ ต่างประเทศ

ปัญหาที่พบ:

1) เจ้าหน้าที่/ ผู้เข้าร่วมฯ ขาด/ ไม่มีผลการสอบภาษาอังกฤษ

2) หนังสือตอบรับการเข้าร่วมฯ มาถึงศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศมีความล่าช้า

3) การติดตามผลการเข้าร่วมฯ เช่น การส่งเอกสารรายงานล่าช้า/ หรือไม่ส่ง/ ส่งไม่ครบ เป็นต้น

แนวทางการแก้ไข:

1) กองการเจ้าหน้าที่ร่วมกับศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศ จัดทำ/ มีฐานข้อมูลของบุคลากรที่มีความสามารถและศักยภาพในการไปเข้าร่วมประชุม/ อบรม/ ดูงาน ฯลฯ ณ ต่างประเทศ

2) สร้างความร่วมมือกับสถาบันเทวะโรปกรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อจัดการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ณ กรมอนามัย ปีละ 1 ครั้ง (ผู้บริหาร/ นักวิชาการ) ช่วงประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี เพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูลของบุคลากรที่มีความสามารถและศักยภาพด้านภาษาอังกฤษ

3) ประสานสำนักงานเลขานุการกรมอนามัยในกรณีหนังสือเร่งด่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ส่งสำเนาถึงศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศ พร้อมกับกระบวนการนำเสนอผู้บริหาร และกรณีหากเป็นเรื่องต่างประเทศที่เกี่ยวข้องขอให้ส่งศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศโดยตรง

4) การติดตามรายงาน กรณีล่าช้า แจ้งระเบียบในที่ประชุมกรมตอนต้นปี, หากล่าช้าเกินกำหนด 15 วัน หลังจากเดินทางกลับจากต่างประเทศ สามารถทำหนังสือติดตามผ่านผู้บังคับบัญชา, นำเสนอรายงานในที่ประชุมกรม และ Journal Club

ประเด็นที่ 2 เรื่อง Happy Body

การลดระดับ BMI (ดัชนีมวลกาย)

1) กำหนดนโยบายการออกกำลังกายขององค์กร กำหนดเป้าหมายของตนเอง

2) การควบคุมอาหารให้เหมาะสม

3) รับคำปรึกษาจากนักโภชนาการ/ แพทย์

4) การพักผ่อนให้เพียงพอ

5) หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น งดสูบบุหรี่ งดสิ่งเสพติด เป็นต้น

การเพิ่มระดับ BMI (ดัชนีมวลกาย)

1) หาสาเหตุว่าเกิดจากพันธุกรรม/ พฤติกรรม/ อารมณ์ความเครียด/ โรคประจำตัว หรือไม่

2) มีการวางแผนโภชนาการ การกินอาหารชีวจิต อาหารสุขภาพ การเพิ่มปริมาณโปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต

3) การจัดการกับความเครียด การนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ การฝึกจิต สมาธิ

การจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง เช่น ใช้สื่อให้ความรู้/ คำแนะนำ/ การให้รางวัล/ กำหนดกิจกรรม ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี การกำหนดเป็นนโยบาย เป็นต้น

ประเด็นที่ 3 เรื่อง การจัดการความรู้ DM & KM (Data Management & Knowledge Management)

วิเคราะห์ปัญหา

ไม่มีการรวบรวมความรู้ในกระบวนงาน (SOP) ข้อมูลกระจาย อยู่ที่ตัวบุคคล ไม่มีระบบการจัดเก็บ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่มีมาตรฐานกลางในการใช้ระเบียบ

ข้อเสนอแนะ/ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) รวบรวมความรู้ในงาน ออกเป็นรูปแบบต่างๆ

2) หัวหน้ากลุ่มคือคนสำคัญในการมอบหมาย กระจายงาน

3) ร่วมกันวิเคราะห์ แก้ปัญหา ในระดับหน่วยงาน/กรม

4) ผลการวิเคราะห์ (DM & KM) ควรมีการเผยแพร่ ในช่องทางต่างๆเพื่อให้ได้รู้ในวงกว้าง

ประเด็นที่ 4 เรื่อง ความผูกพันของบุคลากรในหน่วยงาน และต่อองค์กร (EE: Employee Engagement) ดังนี้

1. ปัจจัยผลกระทบต่อสถานที่ทำงาน

แนวทางแก้ไข คือ การจัดกิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมที่ทำงานน่าอยู่น่าทำงาน กิจกรรมพัฒนาบุคลากร

2. ปัจจัยผลกระทบที่เกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน

แนวทางการแก้ไข คือ การรับประทานอาหารร่วมกัน การออกกำลังกายร่วมกัน การไปเดินซื้อของด้วยกัน (ในเวลาพักกลางวัน) การทำบุญ (ตามศาสนา) ร่วมกัน

3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา

แนวทางแก้ไข คือ จัดให้มีกิจกรรม คลินิกรักษาใจ มีการเปิดใจ พูดคุย ปรึกษา ในเรื่องต่างๆ และยอมรับอย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน กิจกรรมการเปลี่ยน”ห้องเย็น” ให้เป็น “ห้องอุ่นใจ” (ห้องหัวหน้าหน่วยงาน) ให้กับสถานที่ที่เจ้าหน้าที่ทุกคนไม่เกร็ง ลดความประหม่า นั้น โดยให้หัวหน้าหน่วยงานรับฟังถึงปัญหา ให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องงาน และเรื่องต่างๆได้ เป็นต้น

กิจกรรมที่ 3 แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ กิจกรรมทีมสร้างทีม

ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมฝึกปฏิบัติ ในเรื่องของการสื่อสารภายในทีม การทำงานเป็นทีม การวางแผน การฝึกใช้สมาธิ และผู้นำ/ หัวหน้าทีมจะต้องมีความสุขุม รอบคอบ ใจเย็นและมีสติ การใช้น้ำเสียงที่ดีในการสื่อสาร พูดคุยกับคนในทีม เพื่อลดความกดดัน ความตึงเครียด การให้กำลังใจและการให้โอกาสซึ่งกันและกัน สร้างความรักความผูกพันภายในทีม นำพามาซึ่งความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด

กิจกรรมที่ 4 บรรยาย เรื่อง กระบวนการ AAIM และการปรับใช้กับการทำงาน (หลัก 3ป 1บ)

Assessment = ประเมิน

Advocacy = เป็นปากเป็นเสียง

Intervention = ปฏิบัติการ

Management = บริหาร

การพัฒนาองค์การตามเกณฑ์ PMQA

หมวดที่ 1 การนำองค์กร

หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

หมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

หมวดที่ 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์ การดำเนินการ

ปัจจัยความสำเร็จ 3 ประการสู่ระบบราชการ 4.0 Collaboration การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ, Innovation การสร้างนวัตกรรม, Digitalization การปรับเข้าสู่ความเป็น Digital

เป้าหมายระบบราชการ 4.0 ภาครัฐที่มีการเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ระบบราชการที่เปิดเผยโปร่งใสในการทำงาน บุคคลภายนอกสามารถเข้าใจและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารราชการได้ มีการแบ่งข้อมูลซึ่งกันและกัน ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เน้นการทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า มุ่นเน้นแก้ไขปัญหา/ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ทำข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (Big Government Data) และมีระบบ Digital สมัยใหม่มาใช้ในการบริหารสาธารณะได้ตรงกับความต้องการของประชาชน ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย มีการทำงานเชิงรุก เตรียมการไว้ล่วงหน้า มีการสร้างนวัตกรรมและมีความคิดริเริ่ม เพื่อสร้างคุณค่าสามารถตอบสนองกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันเวลา เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง ปรับตัวเข้าสู่ความเป็นสำนักงานสมัยใหม่ ข้าราชการมีความผูกพันต่อองค์กร ต่อการปฏิบัติราชการได้อย่างเหมาะสมกับหน้าที่บทบาทของหน่วยงาน

กิจกรรมที่ 5 ศึกษาดูงานกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ณ วัดดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วัดดงละคร เป็นวัดภายในชุมชน จะมีการช่วยเหลือชุมชน ช่วยเหลือผู้ยากจน หากครอบครัว/ บ้านใครมีผู้เสียชีวิต และมีฐานะยากจน ทางวัดก็จะดำเนินการช่วยเหลือ โดยการจัดการนำเอาศพมาบำเพ็ญกุศลให้ 3 คืน มีการสวดพระอภิธรรมและฌาปนกิจศพตามประเพณีไม่มีค่าใช้จ่าย หากใครประสงค์จะบวชเรียนด้วยความศรัทธาและจะต้องบวชเรียนไม่ต่ำกว่า 1 เดือนหรือว่าจะบวชเอาพรรษาเลยก็ได้ โดยทางวัดจะจัดการให้โดยผู้ที่จะบวชนั้นจะต้องมีหนังสือจากทางราชการมาแสดงตนด้วยว่าไม่เป็นผู้ต้องโทษหรือว่าติดยาเสพติด ทางวัดจะดำเนินการให้ทั้งหมด ในการนี้ ท่านเจ้าอาวาสวัดได้นำ คณะฯ ลงเยี่ยมบ้านของคนในชุมชนที่มี6ฐานะยากจน และร่วมกันทำกิจกรรมจิตอาสาซ่อมแซม/ ต่อเติมที่พักอาศัยให้กับครอบครัวของคุณย่าอีกด้วย

กิจกรรมที่ 6 เทคนิคการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วยธรรมะพลิกชีวิต

ธรรมะในการทำงาน:

1. *พรหมวิหาร 4* แปลว่า ธรรมของผู้เป็นใหญ่ พรหมวิหารเป็นหลักธรรมสำหรับทุกคน เป็นหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ หลักธรรมนี้ได้แก่

เมตตา = ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข

กรุณา = ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

มุทิตา = ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

อุเบกขา = การรู้จักวางเฉย

คำอธิบายพรหมวิหาร 4 ดังนี้

1) เมตตา: ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ เช่น ความสุขเกิดการมีทรัพย์ ความสุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์เพื่อการบริโภค ความสุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้ และความสุขเกิดจากการทำงานที่ปราศจากโทษ เป็นต้น

2) กรุณา: ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งที่เข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ และเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน พระพุทธองค์ทรงสรุปไว้ว่าความทุกข์มี 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

- ทุกข์โดยสภาวะ หรือเกิดจากเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของร่างกาย เช่น การเกิด การเจ็บไข้ ความแก่และความตายสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งรวมเรียกว่า กายิกทุกข์

- ทุกข์จรหรือทุกข์ทางใจ อันเป็นความทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุที่อยู่นอกตัวเรา เช่น เมื่อปรารถนาแล้วไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก ก็เป็นความทุกข์ รวมเรียกว่า เจตสิกทุกข์

3) มุทิตา: ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี คำว่า "ดี" ในที่นี้ หมายถึง การมีความสุข/ มีความเจริญก้าวหน้าที่ดี ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีจึงหมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น ไม่มีจิตใจริษยา ความริษยา คือ ความไม่สบายใจ ความโกรธ ความฟุ้งซ่านซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีกว่าตน เช่น เห็นเพื่อนแต่งตัวเรียบร้อยแล้วครูชมเชยก็เกิดความริษยาจึงแกล้งเอาเศษชอล์ก โคลน หรือหมึกไปป้ายตามเสื้อกางเกงของเพื่อนนักเรียนคนนั้นให้สกปรกเลอะเทอะ เราต้องหมั่นฝึกหัดตนให้เป็นคนที่มีมุทิตา เพราะจะสร้างไมตรีและผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่ายและลึกซึ้ง

4) อุเบกขา: การรู้จักวางเฉย หมายถึง การวางใจเป็นกลางเพราะพิจารณาเห็นว่า ใครทำดีย่อมได้ดี ใครทำชั่วย่อมได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรม คือ ใครทำสิ่งใดไว้สิ่งนั้นย่อมตอบสนองคืนบุคคลผู้กระทำ เมื่อเราเห็นใครได้รับผลกรรมในทางที่เป็นโทษเราก็ไม่ควรดีใจหรือคิดซ้ำเติมเขาในเรื่องที่เกิดขึ้น เราควรมีความปรารถนาดี คือพยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

2. *สังคหวัตถุ 4* หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของ ๆ ตนเพื่อประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมบ ไม่เห็นแก่ตัว เราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สิ่งของที่เราหามาได้ มิใช่สิ่งจีรังยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

ประการที่ 2 ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสำหรับกาลเทศะ พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น วิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น จะต้องพูดโดยยึดถือหลักเกณฑ์ ดังนี้ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

ประการที่ 3 อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

ประการที่ 4 สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยม และไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงาน ณ โครงการศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก

กิจกรรมภายในศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติและการดำเนินงาน ดังนี้

1. พิพิธภัณฑ์ระบบแสง สี เสียง เป็นอาคารนิทรรศการจัดแสดงแนวคิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยแบ่งแสดงแนวคิดการบริหารจัดการเป็น 4 ส่วน คือ การบริหารจัดการดิน, น้ำ, ป่า และมนุษย์ ประกอบด้วยเรื่องของ ดิน หญ้าแฝก น้ำ ฝนหลวง กังหันน้ำชัยพัฒนา การบำบัดน้ำเสียบึงมักกะสัน ทฤษฎีใหม่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต เป็นการจำลองแนวทางการพัฒนาตามแนวพระราชดำริต่างๆ และภูมิประเทศของประเทศไทยทั้ง 4 ภาค โดยสอดแทรกปัญหาและแนวทางการจัดการเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำ ลำธาร และป่าต้นน้ำ รวมถึงการจัดแสดงเกษตรทฤษฎีใหม่ และชีวิตที่พอเพียงกับวิถีชีวิตของคนไทย เพื่อใช้ฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ นาข้าว แปลงผัก บ้านดิน เป็นต้น ซึ่งแบ่งเป็น 4 โซน ได้แก่

โซนภาคเหนือ แสดงแนวคิดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โซนภาคกลาง แสดงแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่

โซนภาคอีสาน แสดงแนวคิดด้านการอาชีพเสริม

โซนภาคใต้ แสดงแนวคิดเรื่องพลังงานทดแทน

เนื่องจากแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ร.9) มีมากมายหลากหลายประการ เพื่อให้ความสะดากในการจดจำของผู้เข้าเยี่ยมชมศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติจึงได้แบ่งการแสดงแนวคิดและทฤษฎีออกเป็นภาคต่าง ๆ การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรมหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยภูมิปัญญาในท้องถิ่น นำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน เช่น หลักสูตรบ้านดิน การทำนาการสีข้าว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอวิถีชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นต่างๆ เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่จะหมุนเวียนมาช่วยคิดช่วยถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจ เช่น สมุนไพร นวดแผนโบราณ ช่างฝีมือ เป็นต้น

สิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ นี้ ดังนี้

1. จะนำความรู้ ความเข้าใจ AAIM, PMQA และสามารถนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน มีความพอเพียง และเพียงพอ มีซื่อสัตย์สุจริต และจิตอาสา
3. ได้สร้างเครือข่ายกับบุคลากรของหน่วยงานอื่นๆ และได้เครือข่ายการในทำงานเพิ่มขึ้น
4. มีความสุขใจที่ได้มีโอกาสร่วมทำบุญ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะ
5. จะหลักธรรม แนวคิดต่างๆ ไปประยุกต์ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานให้มีความสุข

จัดทำโดย
นางสาวพันตรี วิเศษธนวัฒน์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมอนามัย